

Zápis z obhajoby disertační práce

Studentka:	Mgr. Martina Bezoušková, DiS
ID studia:	44619742
Studijní program:	Obecná teorie a dějiny umění a kultury
Studijní obor:	Dějiny výtvarného umění
Název práce:	České novobarokní sochařství
Jazyk práce:	čeština
Jazyk obhajoby:	čeština
Školitel:	prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc.
Oponenti:	prof. PhDr. Roman Prahl, CSc. Mgr. Petr Šámal, Ph.D.
Datum obhajoby:	20. března 2019
Místo obhajoby:	FF UK, Celetná 20, Praha 1, místnost č. 414
Termín:	řádný
Předseda komise:	prof. PhDr. Lubomír Konečný
Přítomni:	dle prezenční listiny

11:15 Předseda komise Lubomír Konečný zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studentku.

11:17 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentčina studia a její disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

11:21 Studentka seznámila přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělila zejména následující:

Seznámila přítomné se strukturou své práce a dílčími závěry. Dále popsala zaměření své práce na novobarokní tendence v českém sochařství s důrazem na 90. léta 19. století a Myslbekovy žáky, ale i jejich předchůdce a epigony, na význam novobaroka v další sochařské tvorbě na našem území, na jeho inspirační zdroje a kulturně společenské podhoubí, ze kterého neobaroko vyrůstá.

V první části své práce se věnovala přijetí baroka, jeho rehabilitaci postupně od Burckhardta po Birnbauma a Wölfflina. Pracovala také s inspirativními vzorníky Celdy Kloučka či Friedricha Ohmanna, navazujícími na národní snahy z 2. poloviny 19. století. S obdobnými tématy pracovaly i pražské výstavy v 90. letech 19. století, na Jubilejní zemské výstavě v roce 1891 se

odkaz českého baroka pro soudobou tvorbu projevila velmi významně v barokní retrospektivě, Ohmannově inspiraci Dientzenhoferem či bezprostředním porovnáním děl Ferdinanda Maxmilliána Brokoffa a Stanislava Suchardy.

Neobarokní sochařskou produkci rozděluje studentka ve své práci do dvou směrů – dekorativní plastiky a volné sochy. V souvislosti s první kategorií zdůrazňuje historizující rezidua, snahu o reprezentativnost, dále také pražskou asanaci a požadavek malebnosti pro novou zástavbu. Klíčovou postavou je pro studentku Celda Klouček pro svou práci s plochou, plastičností ornamentu, vývojem dekorativního stylu od neorenesance po secesi. Do architektury a sochařství se vrací ideál aristokrata, jímž se stávají moderní továrníci a průmyslníci, kteří nakupují barokní domy, přestavují je a nechávají vyzdobit.

V produkci volné sochy zdůrazňuje studentka aktivity Krasoumné jednoty. Také upozorňuje na skutečnost, že v dobové produkci je poměrně obtížné přesně odlišit neobaroko od jiných tendencí, jako bylo např. sociální umění. U Myslbekových následovníků oceňuje posunutí pohybové artikulace, jako názorný příklad je uveden Quido Kocián.

U volné sochy vychází neobaroko z postupného uvědomění se, ze snahy poznat lokální rozvoj až k překročení národnosti a k individualitě uměleckého provedení. Studentka u neobarokních sochařů sledovala jejich práce a tvary a jejich adaptaci k vytvoření vývojové analogie od Brokoffa do 90. let 19. století, která pokračuje až Janem Štursou.

11:30 Oponent Petr Šámal seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Nepoložil studentce žádné otázky.

11:35 Marie Klimešová přečetla posudek nepřítomného oponenta Romana Prahla, který kromě převážně kladného hodnocení práce obsahoval i několik dotazů či podnětů vznesených směrem ke studentce, a dále sdělila přítomným jeho závěr, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě.

11:39 Studentka reagovala na posudky oponentů:

Studentka se vyjádřila k drobné výtce ohledně upozadění vlivu mnichovského prostředí, zdůraznila zaměření své práce především na 90. léta 19. století, kontakty s Mnichovem považuje za důležité a velmi živé, ale její práce by zahrnutím tohoto dalšího tématu dostala až nekontrolovatelný rozsah. Poděkovala za podnět k dalšímu rozpracování svého tématu. Sama konstatovala, že po dopsání práce považuje téma dekorativnosti za jedno z klíčových.

Dále se vyjádřila k jiné drobné výtce o nezahrnutí některých odborných či závěrečných prací do citované či zdrojové literatury. Všechny zmíněné práce při své dizertaci prostudovala, ale vycházela spíše z archivních zdrojů, závěrečné práce obhájené na Ústavu z citací vypadly, publikaci *Mnichov, zářící metropole* autorů Aleše Filipa a Romana Musila je primárně zaměřena na malířskou produkci, nebyla tedy do citací zahrnuta.

11:42 Oponenti a školitel se vyjádřili k vystoupení studentky, poděkovali za reakce na všechny podněty.

11:43 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupili:

Petr Wittlich ocenil zmínku o Bedřichu Schnirchovi v posudku Romana Prahla, považuje sám neobaroko spíše za svazek tendencí, podobný naturalismu, ale vývojově odlišný.

Martina Bezoušková vidí v neobaroku krystalizaci dvou větví, jedné zaměřené na vliv německý se snahou o reprezentaci, využívající Gurlittovy myšlenky, druhé zaměřené na Francii, jejíž vliv byl výraznější. Vzniká tu další výhledová možnost rozšíření tématu práce.

Petr Šámal zmínil další náměty pro rozšíření práce ze svého posudku, jako byla např. různá zaměření sochařské výzdoby – architektura, funerální díla, nerealizované návrhy či ještě i téma pomníků realizovaných v letech 1900-1915.

Martina Bezoušková souhlasně zmiňuje Šalounův návrh na pomník Palackého s dominujícím sousoším, explicitní návazností na Myslbeka a další rozvoj pohybu v soše či Husův pomník, který je složitější, se vztyčenou až bílkovskou postavou Husa, doprovodné figury pak jsou spíše opět sociálním než neobarokním uměním, ale výklad je zde každopádně složitější.

Petr Šámal zdůrazňuje zvláštní fenomén mnohofigurálních pomníků, propojení jednotlivých postav, je u nich těžké hledat inspirační zdroje. Tyto pomníky považuje za velice zajímavé s ohledem na organičnost jejich celku velké promodelované hmoty. Mnohofigurální pomníky zejména Husův a Palackého jsou jedinečné, nejsou jen sumou jednotlivých figur, je pro ně klíčová dynamika vzájemných vztahů, pro kterou autoři čerpají i z barokních sousoší realizovaných na Karlově mostě.

Petr Wittlich s jeho názorem souhlasí, zmiňuje divadelní zájmy 19. století, které se pak v umění objevují v kolektivních projevech. Oproti německému umění jsou pak velmi originální. Petr Wittlich upozorňuje i na zajímavé rozdělení sochařské produkce zaměřené na spiritualitu např. v díle Františka Bílka a produkce zaměřené spíše senzuálně jako u Ladislava Šalouna.

Petr Šámal oceňuje na práci studentky sledování formálního aparátu, zmiňuje i bezprostřední popud pro tehdejší tvorbu, kterým byly barokní vzory např. atlantů či orlů a odkazuje na Vídeň ze 60 a 70. let 19. století a projekt Ringstrasse.

Martina Bezoušková reaguje zmínkou o překreslování vídeňských motivů Celdou Kloučkem.

Marie Klimešová ještě uvádí poznámku z posudku Romana Prahla o helénismu, a dotazuje se, zda i to byl podnět pro práci studentky. Považuje jej za velmi inspirativní.

Martina Bezoušková odpovídá, že v práci tento vliv zahrnut není, protože by se již rozbíhala do příliš mnoha různých rovin.

Lenka Bydžovská pokládá otázku, v jakých bodech se rozcházela teorie a nebarokní praxe a které nejvíce studentku zaujaly.

Martina Bezoušková nejprve zmiňuje přehodnocení barokní architektury Karlem Chytillem a Karlem Boromejským Mádlem, dále práce Friedricha Ohmanna, přímé inspirace umělců z jejich cest a také inspirace vzorníky ze zahraničí. Praxi také ovlivnila účast zahraničních umělců jako porotců v sochařských soutěžích.

Petr Wittlich uvádí ještě postupné budování teoretické představy o vývojové sekvenci stylů, která však měla pro sochařskou práci příliš abstraktní rámec.

Martina Bezoušková se ještě v této souvislosti vrací k pojmu malebnosti, který používali starší teoretikové, ale stal se z něj pojem přežitý, subjektivně podbarvený.

Lenka Bydžovská pokládá otázku, zda se tématu bude studentka i nadále věnovat.

Martina Bezoušková považuje své téma za nosné, otevřené a v budoucnosti by se mu i nadále ráda odborně věnovala.

11:52 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studentku a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise: 5 – přítomno členů komise: 4 – kladných hlasů: 4, záporných hlasů: 0.

Obhajoba disertační práce byla klasifikována: prospěla.

Zapisovatel: Markéta Čejková

Jméno a podpis předsedy komise:
Lubomír Konečný

Jméno a podpis dalšího člena komise:
Marie Klimešová